

Tarkastuslautakunta

Päätöspäivämäärä 11.10.2023 § 68

Lahden kaupunki, Tarkastuslautakunta, 11.10.2023

§ 68

Perusopetus

5951/00.04.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Tarkastaja Maija Hyppölä, p. 044 482 0901

Päätös

Lautakunta merkitsi saadut selvitykset tiedoksi.

Esittelijä

Tarkastusjohtaja Ollikka Reijo

Päätösehdotus

Lautakunta merkitsee saadut selvitykset tiedoksi ja tutustuu monitoimitalo Auraan.

Asian käsittely

Opetus- ja kasvatusjohtaja Virve Jämsén esitteli tarkastuslautakunnalle perusopetuksen palveluverkkoa, johtamisjärjestelmää, opiskeluhoiltoa ja yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa, kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisyä ja puuttumista sekä muita perusopetuksen ajankohtaisia asioita. Rehtori Karoliina Mäkelä esitteli Renkomäen monitoimitalo Auran toimintaa ja kokouksen lopuksi tehtiin tutustumiskierros monitoimitalo Aurassa. Esityksissä ja keskustelussa tuli esiin mm. seuraavaa:

Renkomäen monitoimitalo Aura

- Monitoimitalo Aurassa toimivat Renkomäen koulun 1.–6.-luokat sekä vaativan erityisen tuen luokat, Renkomäen päiväkodin esiopetus sekä Renkomäen kirjasto.
- Monitoimitalo Aurassa on lapsia 480, eskarit mukaan luettuna ja aikuisia 80. Luokka-asteittain oppilasmäärä vaihtelee 60:n ja 74:n välillä.
- Renkomäen koulu on muuttunut kyläkoulusta koulukyläksi. Se on paikka kohtaamiselle ja yhdessä tekemiselle. Monitoimitalo on valoisa, turvallinen ja lapsilähtöinen. Rakennus on esteetön. Rauhallisuus, kotoisuus, tunne läsnäolosta sekä muunneltavuus ja joustavuus ovat uuden rakennuksen ominaisuuksia.
- Koulu on rakennettu soluiksi: Metsäkylässä ovat eskarit ja 1. luokkalaiset, Peltokylässä 2.–3.-luokkalaiset ja Harjukylässä 4.–6.-luokkalaiset. Jokaisessa solussa on perinteisten luokkatilojen lisäksi avoimia tiloja erilaisia oppimistilanteita varten.
- Koulu on suunniteltu siten, että jokaisella vuosiluokalla olisi 75 oppilasta, tällä hetkellä tilat riittävät hyvin ja tulevaisuudessa ei ole nähtävissä, että oppilaita olisi vuosiluokilla enemmän. Ruokailut on saatu sujumaan hyvin sovittelemalla, myös liikuntatilat ovat riittävät..
- Koulun järjestyssääntöjen mukaisesti kännykät pidetään repussa aina, kun niitä ei tarvita. jos tarvitsee käyttää kännykkää, siihen pitää kysyä opettajalta lupa. Kännykät ovat repussa myös välitunneilla. Käytäntöä noudatetaan pääsääntöisesti hyvin ja siihen on oltu myös huoltajien keskuudessa tyytyväisiä.

Palveluverkko

- Palveluverkkotarkastelua toteutetaan jatkuvan tarkastelun periaatteella. Tarkastelussa on mukana laajasti kaupungin eri toimijat, kuten varhaiskasvatus, perusopetus, nuorisopalvelut, kaavasuunnittelu,

- maankäyttö ja tilakeskus. Palveluverkon tilannekatsaus esitetään päättäjille tammikuussa 2024.
- Perusopetuksen palveluverkkoon liittyvät päätökset, toiminnalliset muutokset ja uusien toimitilojen käyttöönotto ovat toteutuneet suunnitellusti. Vuosina 2023-2024 ovat toteutuneet/tulevat toteutumaan seuraavat muutokset:
 - o Monitoimitalo Aura otettiin käyttöön 1/2023,
 - o Harjun ja Tiirismaan koulun yhdistyminen ja tilojen käyttöönotto Paavolan kampuksella 8/2023,
 - o Alasenjärven koulu ottanut käyttöön väliaikaisia tiloja "itäklinikalta" 8/2023 alkaen,
 - o Mukkulan koululle uusia väistötiloja 1/2023,
 - o Kartanon koulun oppilasennusteiden muutoksesta johdetut korjaus- ja täydennysrakentamisen toimenpiteet.
 - Toimitila- ja vakanssitarpeita tarkastellaan uusimpien oppilasennusteiden perusteella. Tarkastelua tehdään kaupunkitasoisesti ja alueellisesti sekä tarkennetaan tarvittavilta osin myös koulukohtaiseksi.
 - Lahden kaupungin perusopetus tekee yhteistyötä muiden kuntien kanssa. Hollolan kanssa on sopimus Vesikansan alueen oppilaiden sijoittamisesta Kivimaan kouluun. Sairaalaopetuksen, ruotsinkielisen opetuksen sekä Renkomäen vaativan opetuksen osalta tehdään Päijät-Häme -tasoista yhteistyötä. Lisäksi valmistelussa on selvitys kuntarajat ylittävistä yhteistyötarpeista ja -mahdollisuuksista (valtuustoaloite).
 - Perusopetuksen johtamisjärjestelmän rakennetta on uudistettu vuonna 2023. Perusopetuksen johtamisjärjestelmässä on neljä toiminta-aluetta: 1. oppimisen tuki ja hyvinvointi, 2. opetuksen järjestäminen ja täydentävät palvelut, 3. turvallisuus, tilat, palveluverkko, opetuksen digitalisaatio ja 4. talous- ja henkilöstösuunnittelu, ovet, hankinnat,

laitteet. Kullakin toiminta-alueella on palvelupäällikkö. Palvelupäälliköt sekä opetus- ja kasvatusjohtaja muodostavat johtotiimin. Uudistuksen myötä esimiestyö ja tuki esim. rehtoreille ja asiantuntijoille on vahvistunut. Uudistuksessa ei lisätty hallinnon henkilöstöresursseja.

Opiskeluhoitopalvelujen järjestäminen ja yhteistyö hyvinvointialueen kanssa

- Opetuksen ja koulutuksen järjestäjäkohtaiset opiskeluhoitosuunnitelmat (esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus) on hyväksytty sivistyslautakunnassa 23.5.2023 ja otettu käyttöön 1.8.2023 alkaen. Hyvinvointialue laatii parhaillaan alueellista opiskeluhoitosuunnitelmaa.
- Hyvinvointialue järjestää yksilökohtaisen opiskeluhoollon (psykologi-, kuraattori- sekä koululääkäri- ja terveydenhoitajapalvelut). Yhteisöllisen opiskeluhoollon toiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta vastaa opetuksen järjestäjä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Vuosittain toteutetaan koulukohtaisesti yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän itsearviointi.
- Yhteistyö opiskeluhoollon järjestämisestä toimii pääsääntöisesti hyvin. Psykologipalvelujen järjestämisessä on isoja valtakunnallisia haasteita.
- Tällä hetkellä kehitetään yhteistyötä mm. oppilaiden erityisten opetusjärjestelyjen käytänteiden, perhekeskustoiminnan sekä vammaisoppilaiden aamu- ja iltapäivähoidon järjestämisen osalta.

Kiusaamisen, syrjinnän, väkivallan ehkäisy ja puuttuminen

- Lahden kaupungin opiskeluhoitosuunnitelma sisältää suunnitelmat kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle sekä oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta, häirinnältä ja syrjinnältä.

- Lahden peruskouluissa noudatetaan Päijät-Hämeen poissaoloihin puuttumisen mallia. Se on luotu seudullisena kehittämistyönä ja mallin jalkautus ja toimeenpano on kouluissa lukuvuonna 2023-2024.
- Lahdessa on alkanut 11.9.2023 nuorten jengiytymisen ja rikollisuuden ehkäiseminen -hanke. Hankkeen keskeiset kehittämisen kohteet ovat sovitteluosaamisen vahvistaminen koulussa, Lahden lainvastaisiin tekoihin puuttumisen mallin jalkauttaminen ja kehittäminen sekä yhteistyö poliisin (Ankkuri-tiimi), nuorisopalveluiden ja kolmannen sektorin kanssa.

Muut ajankohtaiset asiat

- Lukuvuoden 2023–2024 suunnittelussa on tehty toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi. Kaikkien koulujen rehtoreiden kanssa on käyty keväällä 2023 keskustelut lukuvuoden 2023–2024 tuntikehystarpeista ja säästömahdollisuuksista.
- Perusopetuksessa jatketaan aiemmin aloitettuja talouden tehostamistoimenpiteitä. Perusopetuksen säästövelvoitteita ei kuitenkaan ole mahdollista kattaa toiminnan tehostamisella.
- Säästövelvoitteiden toteutuminen edellyttää perusopetuksen harkinnanvaraisten palvelujen tason heikennyksiä ja/tai palvelujen lakkautuksia.
- Päätöksiä palvelutason leikkauksista ja/tai lakkautuksista täytyy tehdä pääsääntöisesti vuoden 2023 loppuun mennessä, jos halutaan säästöjen toteutuvan elokuusta 2024 alkaen.
- Osa palveluista sisältää palvelulupauksia, jotka täytyy toteuttaa palvelussa jo aloittaneille jopa perusopetuksen loppuun saakka. Säästöt konkretisoituvat täysimääräisesti vasta pitkällä aikavälillä.

Perusteluosa

Perusopetuspalvelut huolehtivat Lahden kaupungin perusopetuksesta sekä osaltaan koululaisten iltapäivä- ja kerhotoiminnasta. Keskeisenä tavoitteena on huolehtia, että peruskoulun päättävästä ikäluokasta 98 % sijoittuu jatko-opintoihin. Perusopetus on perusopetuslain mukaista yleissivistävää opetusta.

Perusopetuspalvelut-yksikkö vastaa peruskoulujen opetustyön järjestämisestä, ohjaamisesta, tukemisesta ja kehittämisestä, koulujen oppilashuollosta, oppilaiden hyvinvoinnista ja turvallisuudesta sekä erityisopetuksen ja kieli- ja kulttuuriryhmien opetuspalvelujen järjestämisestä.

Lahden kaupungissa on 21 peruskoulua, joihin sisältyy ruotsinkielinen koulu, kaksikielinen opetus suomi–englanti sekä kielikylpyopetuksena suomi–ruotsi ja Kanervikon sairaalakoulu. Lahden perusopetus järjestää myös vaativaa erityistukea tarvitseville lapsille ja nuorille sairaalaopetusta sekä opetusta vaikeasti vammaisille, autismikirjon oppilaille ja psykososiaalista tukea tarvitseville oppilaille Päijät-Hämeen kuntia palvelevasti. Peruskoululaisia on noin 10 400, opettajia ja avustajia on yhteensä 1 020.

Perusopetuspalveluissa tehdään lasten ja nuorten moniammatillista hyvinvointityötä yhteistyössä varhaiskasvatus- ja nuorisopalvelujen kanssa. Eri tavoin edistetään lapsiperheiden, lasten ja nuorten kuulemista kaikissa palveluissa.

Lahden perusopetus on jaettu kolmeen alueeseen: pohjoinen, itäinen, eteläinen. Kullakin alueella koulut muodostavat koulupolun, jossa opetus 1–6-luokkien alakoulusta jatkuu alueen 7–9-luokkien yläkouluun tai yhtenäiskouluun.

Monitoimitalo Aura

Renkomäen monitoimitalo Aura on toteutettu elinkaarihankkeena. Rakentaminen alkoi maaliskuussa 2021 ja rakennus otettiin käyttöön tammikuussa 2023 kevätlukukauden alussa. Monitoimitalon tilaaja oli Lahden Tilakeskus ja toteuttaja Skanskan ja Caverionin yhteenliittymä. Caverion vastaa lisäksi kiinteistön ylläpidosta ja huollosta seuraavien 20 vuoden ajan.

Monitoimitaloon ovat sijoittuneet Renkomäen peruskoulun 1.–6.-luokat sekä vaativan erityisen tuen luokat, Renkomäen päiväkodin esiopetus ja siihen liittyvä varhaiskasvatus sekä Renkomäen kirjasto. Monitoimitalon kokonaispinta-ala on noin 8 000 neliometriä ja siellä on tilat noin 560 lapselle. Henkilöstöä on lähes 80.

Rakennuksessa on käytetty toimivia, energiaviisaita ja elinkaareltaan kestäviä teknisiä ratkaisuja ja tekniikassa on otettu huomioon tilojen muuntojoustavuus. Alhainen hiilijalanjälki saavutetaan hyvällä kokonaissuunnittelulla sekä uusiutuvia energioita hyödyntämällä.

Kokouksessa käsiteltävät asiat:

- Perusopetuksen palveluverkko
- johtamisjärjestelmä / organisaatiouudistus
- opiskeluhoito, yhteistyö hyvinvointialueen kanssa
- kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisy ja puuttuminen
- muut ajankohtaiset asiat
- tutustumiskierros monitoimitalo Aurassa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

